

Posiedzenie Rady NCN 4-5 września 2024 r. Miejsce posiedzenia:

Narodowe Centrum Nauki
Kraków, ul. Twardowskiego 16

W dniach 4-5 września 2024 r. odbyło się kolejne posiedzenie Rady NCN. W pierwszym dniu spotkania, Rada pracowała w ramach: Komisji Odwoławczej, Komisji ds. regulaminów i procedur, Komisji ds. współpracy międzynarodowej oraz Komisji głównych Rady NCN HS, ST, NZ. Tego samego dnia odbyło się również posiedzenie Kapituły Nagrody NCN, w którym udział wzięli Rada i Dyrektor NCN. Kapituła wyłoniła laureatów Nagrody NCN 2024 w trzech obszarach badawczych: nauki humanistyczne, społeczne i o sztuce, nauki ścisłe i techniczne oraz nauki o życiu, których znaczące osiągnięcia naukowe dokonane w ramach badań podstawowych udokumentowane są publikacjami afiliowanymi w polskich instytucjach naukowych. Proces wyłaniania laureatów Nagrody NCN 2024 odbywał się na podstawie nowych zasad przyjętych [uchwałą Rady NCN nr 116/2022 z dnia 10 listopada 2022 r.](#) Nagroda NCN 2024 zostanie wręczona, a laureaci oficjalnie zaprezentowani, podczas uroczystości zaplanowanej na 9 października 2024 r.

Kluczowym punktem obrad plenarnych Rady NCN było przyjęcie [uchwały nr 82/2024](#) (11 głosów „za”, 1 głos „przeciw”, 8 głosów „wstrzymujących”) w sprawie zwiększenia finansowania Narodowego Centrum Nauki, która wyraża opinię Rady NCN na temat projektu ustawy budżetowej na rok 2025 i apel o zwiększenie budżetu Centrum. Rada z zaniepokojeniem przyjęła informacje o utrzymaniu niezmiennych nakładów na finansowanie NCN w przyjętym przez Radę Ministrów 28 sierpnia 2024 r. projekcie ustawy budżetowej państwa na rok 2025. W projekcie tym przewidziano, że NCN otrzyma na swoją działalność 1,648 mld zł. Zdaniem Rady projekt stoi w jawnej sprzeczności z publicznymi zapewnieniami o konieczności zwiększenia finansowania NCN. Rada zaapelowała zatem o zmiany w projekcie i zwiększenie nakładów na finansowanie badań przez NCN o kolejne 300 mln zł oraz o 2 mln zł na wynagrodzenia pracowników w 2025 roku i w latach następnych, co powinno ustabilizować sytuację finansową Centrum i umożliwić zaangażowanie w partnerstwa europejskie, a także utrzymanie aktualnie realizowanych konkursów. Zwrócono uwagę także, że wynagrodzenia pracowników agencji nie są adekwatne do ich kompetencji i sytuacji na rynku pracy, co wiąże się z trudnościami instytucji w pozyskiwaniu nowych i utrzymaniu już zatrudnionych pracowników. Rada NCN uznała, że w przypadku braku odpowiedniego zwiększenia nakładów na działalność Centrum, po konsultacji z Dyrektorem NCN, rozważy zawieszenie konkursów MINIATURA i SONATINA oraz rezygnację z prac nad kolejną edycją programu POLONEZ współfinansowanego przez Komisję Europejską. Ponadto Rada NCN rozważy ograniczenie liczby przeprowadzanych konkursów OPUS do jednego rocznie, a MAESTRO raz na dwa lata.

Podczas wrześniowego posiedzenia sfinalizowane zostały dyskusje prowadzone od dłuższego czasu na temat konieczności modyfikacji wykazu paneli NCN, szczególnie w naukach o życiu (NZ) i naukach humanistycznych, społecznych i o sztuce (HS), Rada NCN [uchwałą nr 83/2024](#) (20 głosów „za”) zdecydowała się na wprowadzenie zmian w wykazie dyscyplin lub grup dyscyplin, w ramach których są ogłaszane i przeprowadzane konkursy Centrum. Rada przeanalizowała wszystkie postulaty środowiska, jakie były kierowane do NCN w tym zakresie,

a główną motywacją do wprowadzenia zmian była potrzeba jak najlepszego dopasowania wykazu do tego, jaki obowiązuje w European Research Council (ERC). Pozostawiono dotychczasową liczbę paneli dziedzinowych, których obecnie jest 26, a wprowadzone zmiany związane są ze strukturą wewnątrz paneli. Zmiany w panelach HS dotyczą przede wszystkim doprecyzowania opisów pomocniczych określeń identyfikujących (deskryptorów), a także wyodrębnienia lub przesunięcia niektórych zagadnień pomiędzy panelami, aby lepiej dopasować je do podpaneli i opisów poszczególnych deskryptorów. Utrzymano podział na sześć głównych paneli dziedzinowych, a większe zmiany dotyczą opisów paneli HS3 „Wiedza o przeszłości” m.in. w kontekście nauk archeologicznych, HS5 „Prawo i nauki o polityce”, gdzie m.in. uwzględniono nowe technologie w prawie i politykach publicznych, jak również HS2 „Kultura i twórczość kulturowa” w kontekście nauk o mediach i komunikacji społecznej. Zmiany w obrębie paneli NZ to przede wszystkim dostosowanie wykazu do tego, jaki obowiązuje w ERC. Panele NZ zostały uporządkowane pod kątem rozproszenia dziedzinowego i obszarowego. Neurobiologia została skumulowana w jeden panel NZ5 „Neurobiologia i choroby układu nerwowego”, podobnie jak medycyna weterynaryjna w panelu NZ9 „Biotechnologia i inżynieria biosystemów”. Zdaniem Rady NCN zmiany w panelach NZ to krok w kierunku innego spojrzenia na naukę, wyjście poza wąskie ramy dyscyplin, a zastosowanie rozwiązań ERC pozwoli na łatwiejsze przygotowanie wniosków grantowych ponad podziałami dyscyplinarnymi. Nowy wykaz paneli NCN będzie obowiązywać począwszy od konkursów międzynarodowych BiodivTransform, IMPRESS-U, Weave-UNISONO, w których nabór będzie realizowany w 2025 roku, a dla konkursów krajowych – od konkursów ogłaszanych 16 grudnia 2024 r.

W trakcie obrad Rada NCN [uchwałą nr 84/2024](#) (19 głosów „za”) wprowadziła również zmiany w „Regulaminie przyznawania środków na realizację zadań finansowanych przez NCN w zakresie projektów badawczych”, który będzie obowiązywał dla konkursów planowanych do ogłoszenia 16 września 2024 r. Reagując na głosy płynące ze środowiska, Rada podjęła decyzję o zmianach w zasadach zatrudniania na stanowisku typu post-doc finansowanych w ramach grantów NCN i postanowiła poluzować obowiązujące ograniczenia. Do tej pory zatrudnieni w tej formie mogli być naukowcy do 7 lat po uzyskaniu stopnia doktora, teraz okres ten został przedłużony do 12 lat. Dodatkowo decyzją Rady, do konkursu na stanowisko typu post-doc, po spełnieniu innych warunków regulaminowych, będzie mogła przystąpić osoba, dla której kierownik projektu był promotorem lub promotorem pomocniczym rozprawy doktorskiej (co wcześniej było niemożliwe). Komisje rekrutacyjne zyskały tym samym większą elastyczność w rekrutowaniu osób na stanowiska post-doc, doktoranci możliwość kontynuacji pracy w dotychczasowych zespołach (po odbyciu min. 10-miesięcznego stażu zagranicznego), a kierownicy swobodę w podejmowaniu decyzji w tym zakresie. Podobne zasady oraz zmiany wprowadzone do krajowego Regulaminu finansowania projektów, zostały analogicznie przyjęte w „Regulaminie przyznawania środków na realizację zadań finansowanych przez NCN w konkursach międzynarodowych organizowanych we współpracy wielostronnej w oparciu o procedurę agencji wiodącej (Lead Agency Procedure)”, które zostały przyjęte przez Radę [uchwałą nr 86/2024](#) (19 głosów „za”) oraz w „Warunkach oraz regulaminie przyznawania środków na realizację zadań finansowanych lub dofinansowanych w konkursach międzynarodowych organizowanych przez NCN we współpracy wielostronnej UNISONO”, które zostały przyjęte przez Radę [uchwałą nr 87/2024](#) (19 głosów „za”).

W związku z ogłoszeniem kolejnych edycji konkursów OPUS i SONATA, które zaplanowano na 16 września 2024 r. Rada NCN [uchwałą nr 90/2024](#) (19 głosów „za”) zdecydowała się przeznaczyć 450 mln zł na konkurs OPUS 28 oraz [uchwałą nr 91/2024](#) (19 głosów „za”) przeznaczyć 150 mln zł na konkurs SONATA 20. Rada NCN przyjmując [uchwałę nr 88/2024](#) (19 głosów „za”) określiła, że do konkursu OPUS 28 mogą być zgłoszone wnioski o przyznanie

środków finansowych na realizację projektów badawczych we współpracy z zagranicznymi zespołami badawczymi z Austrii, Czech, Słowenii, Szwajcarii, Luksemburga, Niemiec oraz Belgii-Flandrii w ramach programu Weave w oparciu o Lead Agency Procedure, dla których NCN pełni rolę agencji wiodącej. Rada NCN [uchwałą nr 92/2024](#) (19 głosów „za”) zdecydowała także o wysokości środków finansowych w konkursie WEAVE-UNISONO, przyznając 20 mln zł na finansowanie projektów badawczych planowanych do realizacji przez polskie zespoły naukowe w ramach tego konkursu w naborze przeprowadzanym w 2025 r. Przyjęto również zasady przeprowadzenia przez NCN międzynarodowego konkursu „BiodivTransform: Biodiversity and Transformative Change”, ogłoszonego w ramach partnerstwa Rescuing Biodiversity to Safeguard Life on Earth realizowanego z programu Horyzont Europa 2021-2027, który będzie koordynowany przez NCN. Szczegółowe zasady przeprowadzenia konkursu zostały określone przez Radę [uchwałą nr 89/2024](#) (19 głosów „za”).

Rada NCN [uchwałą 93/2024](#) (19 głosów „za”) wyraziła zgodę na zawarcie przez Dyrektora NCN umowy o realizację, finansowanie oraz rozliczenie dwustronnej inicjatywy w obszarze nauk humanistycznych i społecznych Science & Society: bilateral initiative in social sciences, arts and humanities, finansowanej w ramach niewykorzystanych środków zwracanych z projektów badawczych oraz stypendiów dla studentów i młodych naukowców z Ukrainy w ramach III edycji funduszy norweskich i funduszy EOG na lata 2014-2021. Mając na uwadze pozytywny wpływ wcześniejszej inicjatywy bilateralnej na integrację polskiego środowiska naukowego i zacieśnienie stosunków dwustronnych z Norwegią w priorytetowym obszarze Programu Badania podstawowe w ramach Funduszy norweskich i EOG, jakim są badania polarne, Centrum liczy na podobnie stymulujący wpływ inicjatywy Science & Society: bilateral initiative in social sciences, arts and humanities na krajową i bilateralną współpracę w obszarze badań humanistycznych i społecznych, które są drugim oprócz badań polarnych obszarem priorytetowym. Rozpoczęcie inicjatywy zaplanowano na 1 września 2024 roku, a liderem realizującym tę inicjatywę jest Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. Finansowanie obejmować będzie działania na rzecz współpracy naukowców z sektorem pozaakademickim, transferu wiedzy do społeczeństwa i budowania potencjału badawczego organizacji pozarządowych, a także działania mające na celu podniesienie kompetencji, umiędzynarodowienie i poprawę rozpoznawalności polskiej humanistyki i badań społecznych, realizowanych we współpracy polsko-norweskiej. W ramach tej inicjatywy przewidziano również finansowanie działań w obszarze otwartej nauki, upowszechniania, komunikacji i zarządzania.

Rada NCN [uchwałą nr 95/2024](#) (20 głosów „za”) oceniła również raporty końcowe z realizacji projektów badawczych w naukach humanistycznych, społecznych i o sztuce oraz naukach o życiu. Na zakończenie posiedzenia Rada NCN zapoznała się z podsumowaniem konkursów SONATINA 8 na projekty badawcze oraz DAINA 3 na polsko-litewskie projekty badawcze, ogłoszonych przez Narodowe Centrum Nauki 15 grudnia 2023 r., przebiegiem oceny formalnej wniosków złożonych w konkursach OPUS 27 i PRELUDIUM 23, ogłoszonych przez Narodowe Centrum Nauki 15 marca 2024 r., a także z wynikami konkursu T-AP DGT Call 2023 przeprowadzanego w ramach inicjatywy Trans-Atlantic Platform (T-AP) for Social Sciences and Humanities finansującej badania naukowe w zakresie nauk humanistycznych i społecznych.

Prof. dr hab. n. med. Anetta Undas
Przewodnicząca Rady
Narodowego Centrum Nauki
/– podpisano cyfrowo/